

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

FACTORS RELATED TO STRESS AMONG FIREFIGHTER IN PHITSANULOK MUNICIPALITY, PHITSANULOK PROVINCE

ชุดิกาญจน์ วงศ์กันตา มุกมณี สุวรรณมณี ยุวดี ทองมี และอิสระ แก้วเทศ

สาขาวิชาอาชีวอนามัยและความปลอดภัย คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความเครียดและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 65 คน โดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลด้านการทำงาน ข้อมูลความเครียดจากการทำงาน และความเครียดกรมสุขภาพจิต ทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสถิติไคสแควร์ (Chi-square test) และสถิติสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson correlation)

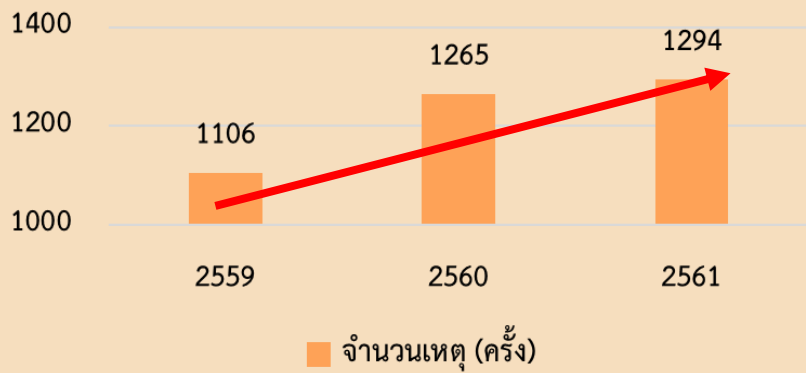
ผลการศึกษา พบว่า พนักงานดับเพลิงส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 92.3) ส่วนใหญ่มีอายุ 31-50 ปี (คิดเป็นร้อยละ 55.4) มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. (ร้อยละ 36.9) ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 43.1) ส่วนใหญ่มีการดื่มแอลกอฮอล์ (ร้อยละ 50.8) และมีการสูบบุหรี่ (ร้อยละ 36.9) ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ยในหนึ่งสัปดาห์ เท่ากับ 4.15 ± 0.972 วันต่อสัปดาห์ (ต่ำสุด 3 วัน, สูงสุด 7 วัน) และมีประสบการณ์การทำงาน 13.40 ± 10.198 ปี (ต่ำสุด 1 ปี, สูงสุด 39 ปี) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อความเครียด คือ ระยะเวลาการทำงาน ($r=0.316$, $p\text{-value}=0.010$) บทบาทหน้าที่ ($\chi^2 = 21.783$, $p\text{-value} = 0.04$) และการเรียกร้องจากงานด้านจิตใจ ($\chi^2 = 16.265$, $p\text{-value} < 0.001$)

สำนักป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยเทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรพิจารณาระยะเวลาการทำงาน และบทบาทหน้าที่ให้มีความเหมาะสมกับพนักงานดับเพลิง รวมถึงควรมีการจัดการข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

บทนำ

ข้อมูลการเกิดอัคคีภัยประเทศไทย ปี 2559-2561

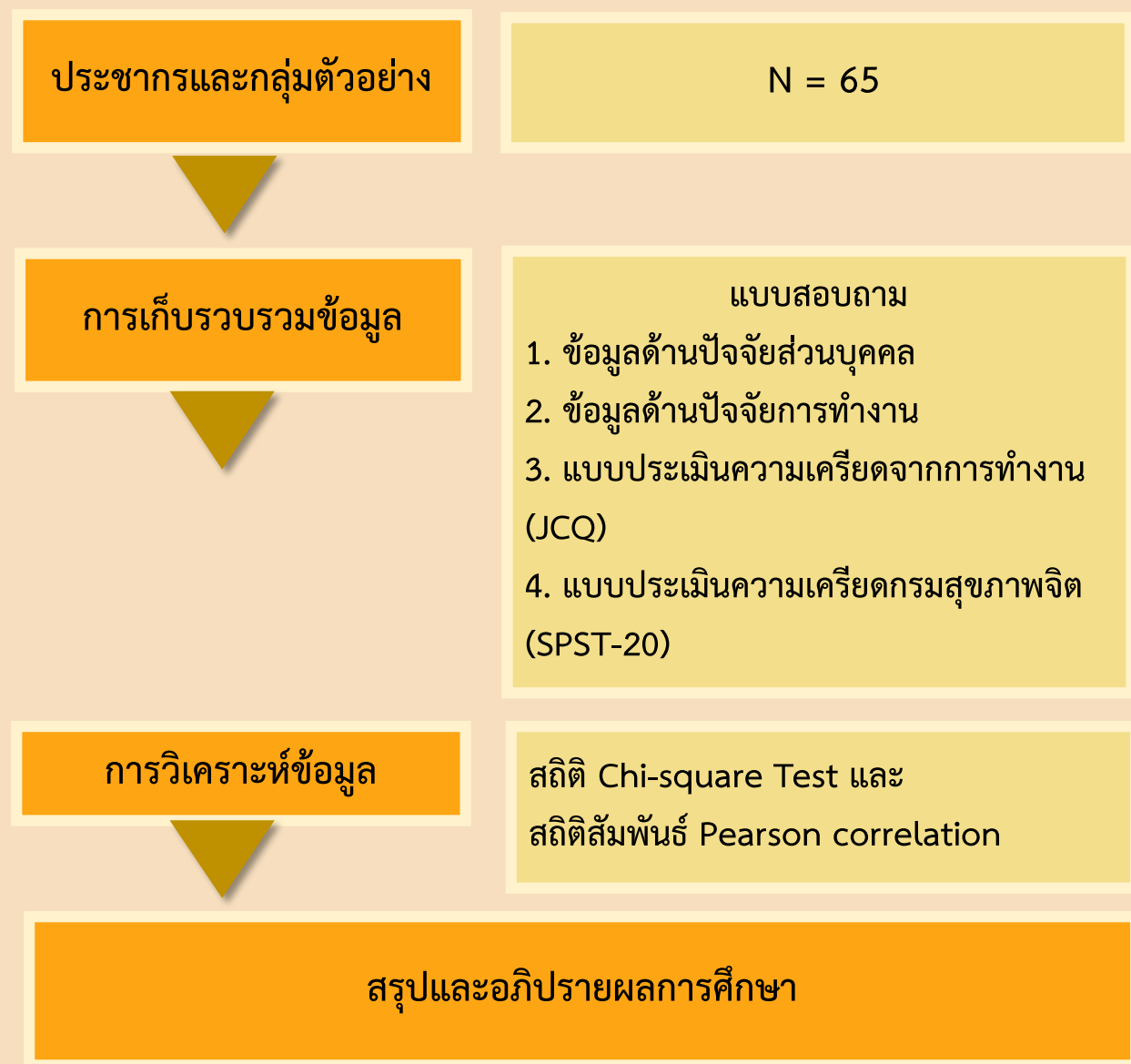
ที่มา : กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย

พนักงานดับเพลิงเป็นอาชีพที่ต้องปฏิบัติงานตอบโต้เหตุฉุกเฉินในภาวะเร่งรีบ ไม่สามารถคาดเดาได้และสภาพแวดล้อมการทำงานจึงมักมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งความเสี่ยงของพนักงานดับเพลิง ได้แก่ อุบัติเหตุทางร่างกาย (Szubert & Sobala, 2000) ความเครียดจากความร้อน (Smith, Petruzzello, Chludzinski, Reed, & Woods, 2001) การได้รับสัมผัสเสียงรบกวน (Neitzel, Hong, Quinlan, & Hulea, 2013) สารเคมีจำนวนมากในควันไฟ (Reh & Weber, 2004) และจิตใจความเครียด (Pelham, 2016)

วัตถุประสงค์การวิจัย

- เพื่อศึกษาระดับความเครียดของพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก
- เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก

วิธีการดำเนินการวิจัย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งนี้ :

หน่วยงานต้นสังกัดควรมีมาตรการและแนวทางในการจัดการข้อเรียกร้องให้กับพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก โดยการเปิดรับฟังความคิดเห็นหรือข้อเรียกร้องต่างๆ ของพนักงานดับเพลิงที่ประสบเจอ เช่น การเปิดกล่องรับฟังความคิดเห็น

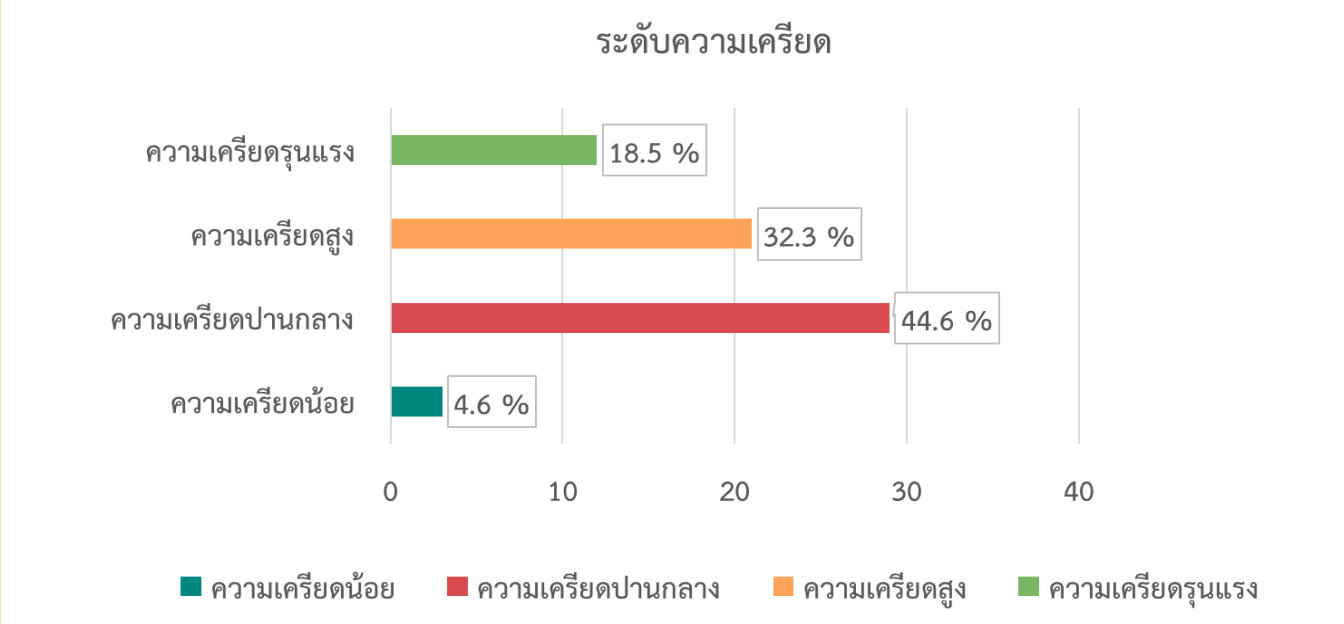
ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งถัดไป :

ควรขยายขนาดของจำนวนประชากร หรือกลุ่มตัวอย่าง เช่น การศึกษาความเครียดของพนักงานดับเพลิงทั้งหมดของจังหวัดพิษณุโลก

ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตรวจวิเคราะห์ทางการแพทย์โดยการตรวจวัดหาฮอร์โมนคอร์ติซอลจากเลือด ปัสสาวะ หรือน้ำลาย เมื่อเกิดภาวะความเครียดจากเหตุการณ์คับขัน วิดกักตัว ระดับฮอร์โมนคอร์ติซอลจะถูกกระตุ้นให้หลั่งมากขึ้น

ผลการวิจัย

แผนภูมิแสดงระดับความเครียดของพนักงานดับเพลิง เทศบาลนครพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก (n=65)

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆกับความเครียดของกลุ่มตัวอย่าง (n=65)

ปัจจัยการทำงาน	ความเครียด				p-value
	น้อย	ปานกลาง	สูง	รุนแรง	
บทบาทหน้าที่					0.040*
• ผู้ควบคุมเวร บัญชาการคำสั่ง และควบคุมเมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้	1 (33.3%)	5 (17.2%)	0 (0.0%)	2 (16.7%)	
• ผู้ช่วยควบคุมเวร ประสานงานกับหัวหน้างานดับเพลิง สถานที่เกิดเหตุเพลิงไหม้และคอยสังเกตการณ์อยู่โดยรอบ	1 (33.3%)	0 (0.0%)	4 (19.0%)	1 (8.3%)	
• ปฏิบัติงานตามคำสั่งจากผู้ควบคุมเวร ประสานงานและประชุมเอกสารจะลงพื้นที่เมื่อเกิดเหตุเพลิงไหม้หนัก	0 (0.0%)	9 (31.0%)	5 (23.8%)	1 (8.3%)	
• ปฏิบัติตามภารกิจอื่นๆเช่นขับรถดับเพลิง	1 (33.3%)	7 (24.1%)	5 (23.8%)	0 (0.0%)	
• ปฏิบัติงานตามคำสั่งจากหัวหน้างานดับเพลิง ทำหน้าที่ดับเพลิงไหม้	1 (33.3%)	8 (27.6%)	7 (33.3%)	8 (66.7 %)	
การเรียกร้องจากงานด้านจิตใจ					<0.001*
• สูง (> 35 คะแนน)	3 (100.0%)	20 (69.0%)	4 (19.0%)	8 (66.7%)	
• ต่ำ (< 35 คะแนน)	0 (0.0%)	9 (31.0%)	17 (81.0%)	4 (33.3%)	

หมายเหตุ: * p-value < 0.05
สถิติ Chi-square test

ตารางที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการทำงานกับความเครียดของกลุ่มตัวอย่าง (n=65)

ปัจจัยการทำงาน	r	p-value
ระยะเวลาการทำงานเฉลี่ย (วัน/สัปดาห์)	0.316	0.010*
ประสบการณ์ในการทำงาน	0.152	0.226

หมายเหตุ: * p-value < 0.05
สถิติ Pearson correlation

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาครั้งนี้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง (ร้อยละ 44.6) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีระยุทธ บุญเกียรติเจริญ และดุสิต จันทยานนท์ (2559)

จากการศึกษา พบว่า ระยะเวลาการทำงาน (วัน/สัปดาห์) มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งขัดแย้งกับ กฤตภพ ลีตารีย์ และวรุณ ชัยวงษ์ (2562) บทบาทหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาของ กุลจิตร รุญเจริญ (2562) และการเรียกร้องในองค์กร สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา นราศรี (2561)

เอกสารอ้างอิง

- กฤตภพ ลีตารีย์ และวรุณ ชัยวงษ์. (2562). การศึกษาถึงความสุขและปัจจัยที่มีผลเกี่ยวข้องต่อความเครียดจากการทำงานของบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลเอกชนแห่งหนึ่ง. ธรรมศาสตร์เวชสาร, (ปีที่ 19 ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – มีนาคม 2562)
- กุลจิตร รุญเจริญ. (2562). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดและการจัดการความเครียดของพยาบาลโรงพยาบาลศรีสะเกษ. วารสารการแพทย์และสาธารณสุข มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, (ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 เดือน มกราคม – เมษายน 2562)
- วีระยุทธ บุญเกียรติเจริญ และดุสิต จันทยานนท์. (2559). การประเมินความเครียดในพยาบาลแผนกไอซียู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า. เวชสารแพทยทหารบก, (ปีที่ 69 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2559)
- อัจฉรา นราศรี. (2561). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของพนักงานรักษาความปลอดภัยในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลก(ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์บัณฑิต). พิษณุโลก. มหาวิทยาลัยนเรศวร